04/12/2019

Burse oferite de Mănăstirea Vatoped pentru studiul Părinților contemporani

Mănăstirea Vatoped din Sfântul Munte Athos organizează începând din toamna aceasta un program de studii avansate privind viața duhovnicească și teologia ortodoxă. La acest program post-doc-toral participă tineri teologi din mai multe țări ortodoxe. Despre cum se desfășoară școala din Sfântul Munte Athos și specificul ei am vorbit cu părintele dr. Constantin Coman, profesor la Facultatea de Teologie Ortodoxă din București, anul acesta director al programului cu binecuvântarea Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române.

Ce înseamnă un program pentru studii avansate privind viața duhovnicească și teologia ortodoxă?

Programul de Burse „Evghenios Voulgaris” (PYEB), care se desfă-șoară începând cu anul universitar 2019-2020, a fost inițiat de Institutul „Sfântul Maxim Grecul” din Atena și este realizat cu sprijinul Mănăstirii Vatoped din Sfântul Munte Athos. Are drept obiectiv concret studiul și valorificarea în beneficiul teologiei academice a marilor Părinți duhovnicești ai veacului al XX-lea. Programul se adresează tinerilor

teologi ortodocși de pretutindeni, doctori în teologie sau aflați în faze avansate ale studiilor doctorale. Anul acesta, avem doi greci, doi români, doi bulgari, un sârb și trei părinți din obștea vatopedină.

De ce este necesar studiul Părinților duhovnicești contemporani?

Pentru că suntem contemporani cu o generație de mari Părinți duhovnicești care, din iconomie dumnezeiască, ne-au lăsat, pe lângă tradiția vie, și o moștenire consistentă în scris. Există o literatură duhovnicească mărturisitoare extrem de voluminoasă, cu un impact foarte mare la poporul drept-credincios. Această literatură este unitară și coerentă și are un puternic caracter mărturisitor și profetic. Se vorbește din ce în ce mai mult de cuvântul profetic al acestor Părinți, nu în sensul prezicerii viitorului, ci în sensul îndreptării sau întregirii unor lucruri sau tendințe greșite. Provocarea a venit de la întrebarea: de ce acești Părinți se bucură de o atât de mare audiență și receptare din partea poporului binecredincios și nu au atras încă atenția mulțumitoare a teologiei academice?

Mărturia acestor Părinți este una foarte unitară și pare a se afla uneori în contrast cu discursul teologiei de școală. Discursul lor teologic izvorăște din experiența nemijlocită a lucrurilor dumnezeiești și duhovnicești. Este vorba despre o generație foarte numeroasă de părinți niptici, isihaști, filocalici, care continuă tradiția Răsăritului ortodox, oferind, cum ar spune părintele Dumitru Stăniloae, o nouă și puternică scoatere în evidență a tradiției isihaste. Este o generație de Părinți care nu se sfiesc să vorbească despre experiențele personale ale vederii Luminii dum-nezeiești necreate și ale unirii cu harul dumnezeiesc. Suntem contemporani cu numeroși Părinți care mărturisesc că L-au văzut pe Dumnezeu. Mărturia lor teologică este foarte credibilă tocmai pentru că se întemeiază pe experiența proprie.

Încă un imbold puternic – dacă nu chiar un imperativ – spre studiul acestor Părinți contemporani este dat de faptul că Biserica i-a recunoscut pe mulți dintre ei ca sfinți, la foarte scurt timp după trecerea lor la Domnul. Pe lângă cuvioșii Siluan Atonitul, Iustin Popovici, Paisie Aghioritul, Porfirie Kavsokalivitul, Amfilohie din Paros, se adaugă cei anunțați recent de Patriarhul Ecumenic Bartolomeu: Gheron Iosif Isihastul, Cuvioșii Efrem Katounakiotul, Daniil Katounakiotul și Părintele Sofronie Saharov. Nu mă îndoiesc că vor urma și românii: părintele Cleopa Ilie, părintele Paisie Olaru, părintele Sofian Boghiu, părintele Arsenie Papacioc, părintele Petroniu Tănase, părintele Teolfil Părăian ș.a.

Cum se desfășoară acest program?

Este un program de zece burse pe an. Bursa (800 euro pe lună) se obține prin concurs (a se vedea condițiile în site-ul Institutului „Sfântul Maxim Grecul” – http://www.stmaximthegreek.org/). Bursierii au obligația unei rezidențe de cel puțin șase luni în Mănăstirea Vatoped (octombrie-noiembrie, februarie-martie; mai-iunie). Bursierii sunt integrați plenar în viața mănăstirii, participarea la programul liturgic și contactul cu viața duhovnicească fiind una din opor-tunitățile oferite de program.

În același timp, programul vine în întâmpinarea bursierilor cu mai multe oferte de studiu. În primul rând, cursuri zilnice de greacă nouă pentru străini și greacă veche pentru toți bursierii, cu studiu aprofundat pe texte biblice, liturgice și patristice. Cursurile sunt predate de profesori universitari. Bursierii vor primi, prin intermediul Uni-ver-sității din Tesalonic, cu care se colaborează, un atestat de limbă greacă veche.

În al doilea rând, bursierilor li se oferă ocazia unor întâlniri cu reprezentanți ai vieții bisericești, duhovnicești și teologice ortodoxe, respectiv ierarhi, părinți duhov-nicești și profesori de teologie. Concret, în fiecare săptămână, va fi prezent un invitat care se va întreține în dialog timp de 3-5 zile cu bursierii, pe teme teologice, duhovnicești, bisericești, la libera alegere a invitaților. Cu titlu de exemplu, am să numesc câțiva dintre cei douăzeci de invitați de anul acesta: Mitropolitul Athanasie de Limasol, Mitropolitul Ierotheos de Nafpaktos şi Sfântul Vlasie, Mitropolitul Nikolaos de Messoghias, arhimandritul Efrem, starețul Mănăstirii Vatoped, arhim. Zaharia Zaharou de la Essex, arhim. Elissei, starețul Mănăstirii Simonos Petras, profesorul Georgios Mantzaridis, preotul profesor Nikolaos Loudovikos etc. Întâlnirile se desfășoară în limba greacă nouă și cu totul excepțional în limba engleză, în situația în care invitatul nu vorbește limba greacă.

În program sunt și pelerinaje la diferite locuri din Sfântul Munte și întâlniri cu figuri deosebite ale monahismului aghiorit contemporan. Programul se desfășoară sub îndrumarea duhovnicească a părintelui arhimandrit Efrem, starețul Mănăstirii Vatoped, care este și președintele programului PYEB. De asemenea, PYEB beneficiază de îndrumarea academică a unui director de studii.

Bursierii au obligația de a elabora până la sfârșitul programului o lucrare științifică consistentă consacrată, evident, studiului Părinților contemporani. În același timp, în spiritul unui program intensiv și ascetic, ei vor efectua și câte o mică cercetare lunară pe subiecte privind aspecte ale vieții practice monahale. Nădăjduim că, după experiența din primul an, acest program de burse susținut de Mănăstirea Vatoped să continue și să atragă atenția teologilor doritori să studieze Părinții duhovnicești contemporani.

ziarullumina.ro